

מסורת הש"ס

עם הוספות
א) [לקמן כא:] 3 לקמן
ב: א) [לעיל ט:]
ד) [צ"ק קב ע"ז ו:]
ה) [מנחות מג. א] 1 לקמן
טו. א) [מנחות מג. ועי'
שבת קלא. תרד"ה ושו"ן.]

הגהות הב"ח

א) במשנה כל דבר
שהוא מקבל טומאה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אפרזומא
כו' אבא בסות איה
חייב. ע"י גשמי המלך
פ"ג מהלכות זליות:

ליקוטי רש"י

ואא אחי עראי ומבטל
קבע. להסיר שם הסוכה
מכלן ולקמן כא: ג. נוהגין
היינו. טעמא מפרש
בגמרא דלא אחי אהל ערלי
ומבטל אהל קבע ולקמן
ב: ד"ה. הריס ופסטי
עליה כעין דלת שקורין
טרייל"א. קיסוס. שש
המתפשט מאל וששתי
כאלן ועיקרו כאלן וקורין
לו אה"ל ומהפסט ועולה
על החומות [לעיל ט:] רב
יהודה רמי איה
תכ"תא אפרזומא
דאינשי ביתיה. הריס
מתיל צלית לצד שמחסה
צו אשמו [מנחות מג.]

לעוי רש"י

פר"ק"ד. פירוש להלכות,
להריס ולפסטי כעין דלת
(כש"י סוכה דף ט ע"ב
ד"ה הדלה), להריס ולחלות
את ענפי הגפן על כלוגס או
נמר וכו' אלה צוה.
איר"א. פירוש קיסוס,
סיב שגדל סביב הדקל ונכרך
סביבו כלוגס גפנים (רש"י
סוכה דף לו ע"ב ד"ה
נסיב). מין ענף הנכרך
בענפים ונכרת ועולה לאויר
נחורף (מוסף הערוך ערך
קיסוס ועיי' סוכה דף
ט ע"ב ד"ה קיסוס).

הגהות וצינינים

א) בדפו"י יתא תיבת
"גמי" הוסיפיהו ע"פ
רש"י, וברש"י כת"י
וכמה דפו"י ובית דודא,
וע"י בריתב"א:
ב) במשניות הגירסא
הקיסוס ועי' דק"ס:
ג) בר"ף ובמאירי
הגירסא על גבן וכ"ה
לעיל ט ע"ב ולקמן עמוד
ב ועיי' תר"ט: [7] בכת"י
נוסף ב"ש נענוע וכ"ה
ברש"י (וצ"ל הפסק
הנקודה ברש"י אחר
תיבת נענוע) (דק"ס).
ה) צ"ל נוהגין היינו
שהיינו ישנים (דק"ס
וכ"ה במשנה): [1] לעיל
ט ע"ב ברש"י ד"ה קיסוס
וכו' איתא איר"א:
[2] ברין ובפ"ק, וכע"ז
ברש"י שבר"ף:
[3] לרש"י לקמן עמוד ב
ד"ה כי תגיע אלביא דר'
יוחנן צ"ל דגים (הגה'
חת"ס ועיי' הגה'
מהרש"ם): [5] בב"י סי'
תרוס מעתיק לשון רש"י
ב"י שמגביה: [7] צריך
להוסיף (בארות המים):
[8] צ"ל וכפ"ל (דפו"י):

סוכה

ה"ג ובית גמי אע"ג דלא
גרע מקינפות. והך מלמא
ככילה דלי לא גרעה
לשמי לטובא ראשו חוץ
לחלון: כ"ה תנאים.
אינה כשאר כילה ואין
עושין לה גג והיא סביבת
המטה וגגה משופע כשל
נקליטין: איהוי בקינפות.
וליסללא אף צפחות מ':
אגבי קינפות
לא קביעי. לחשוב כמותה
ליפסול אף צפחות מ':
אגבי בי"ה קביעי.
הלכך אינה פסלי צ"י
אפילו לית להו גג וכילה
לא פסלה אפילו צ"י כי לית
לה גג: בר' יהודה. לקמן
מפרש צפרק הישן:
נוהגים היינו^א ישנים
תחת המטה. למטה לגבי
סוכה אהל ערלי הוא שמסלקין
אותה ממקום למקום:
ד"גבה עשויה. לשכב על
גבה ולא תחמה להיות לו
אהל הלכך לאו שם אהל עליה
וטעמא לאו משום ערלי הוא
אלא לאו שמה אהל: אב"ל
בי"ה דלתוכה עשויה. ולאהל
הלכך שם אהל עליה וטעמא
לאו משום אהל פסול הוא
לא מפיסקע שמייה קמ"ל
רעה דטעמא דרבי יהודה
התם כו': מתני' הד"ה.
טרלי"ד צלע"ז: קיסוס.
איר"א^א צלע"ז והוא מלה
כגפן: פסול"ה. שאין מסככין
צמחוצר דאמר מר (דף י"ג).
צאספך מוגרין ומיקצן
צפסולת גורן ויקצ הכתוב
מדבר: הרבה מוח. ומצט"ן
צרוצ: או שקצצן. אף
לאחר שסככה צהן ולא אמרינן
תחילת עשייתה צפסול
ופסולה: זה הב"ל כו'.
בגמרא יליף לה: ואין גידולו
מן הארץ. כגון עורות צהמה^ב
ואפילו לא מקבלי טומאה
כגון שמתסרין מלאכה:
גב' ויתב. רצ יוסף וקאמר
הכי הא דתנן או שקלנן
כשרה אמר רצ עלה נהי
דאין צריך לחזור ולסותרה
כולה אצל צריך הוא
לנענע קצת אותם שהוסככו
צמחוצר לאחר קליפתן
דמהו להו הך כעשייה דלי
לא פסולה משום תעשה
ולא מן העשוי דהכי משמע
סוכות תעשה כשאתה
עושה אותה תהא ראויה
לסוכה ולא מן העשוי צפסול
שאינו ראוי לסוכה
ואתה מתקנו צתיקון מועט
כי האי דמכשר לה צקצית
ולא דער סתר לה ומיהו
נענוע קרוצ לסתירה
הוא^ב שגביה כל אחד לצדו
לנענוע וחוור ומגביה את
חצריו ומניחו: אהרדינהו
רב יוסף אפי"ה. צכעס:
אכשורי מבשר. צלא
נענוע דקסצר קליפתה זו
היא גמר עשייתה והיכי דמי
תעשה ולא מן העשוי
כגון החוטט צדיש לעשות
לו סוכה^א שהסיכות היה
מאליו ואינו נוגע צו לעשות
שום מעשה אלא פוחת
אחת מדפנותיו ונכנס לעומקו
ונוטל העומרים ומשליך
והסוכה נעשית מאלה
דופנותיה וסככה אצל זה
שקלינן זהו מעשה שלה
שגמיר צהכשר: רמא תבלתא.
הטיל צלית: אפרזומא
דאינשי ביתיה. לטילת אשמו
דקסצר לילה ומן צלית הוא^ב
וראייתם אותו (צמדז טו)
פרט לכסות קומא^א אצל
כסות לילה חייב והוא מלות
עשה שלא הזמן גרמא
ונשים חייבות: ת"א. ללילות
צכנפות הטלית חוט אחד
כפול ד' ותוחצו צכנף
וחו"א כפול^א והרי הן שמה
כפלים ופוסק ראשין שלהן
ונעשין שמה חוטין ורצ
עמרס שכח ולא פסקן
עד שעשה כל הגדלים
וקשריהם ונמלאת עשין
צפסול דאין זה אלא חוט
אחד לקמיה כו': הו"ל
ל"ב קרנות בבת אחת.
שעשה ארבע כפלים
ארוכין כשיעור שתי צליות
ותוחצו ראשו צכנף זה
וראשו אחר צכנף זה וכפף
הראשין עד שהגיעו זה לזה
לאחצע ארכה: מאי לאו
קושר. עשה הגדיל צו וצו
ואחר כך פסק אלמלא
ונעשו שמים ואע"פ שפעשו
צפסול דכולה קודם שפסקה
חוט אחד הוא: בעינן
לאו זמן צלית: פסיקתן
זו היא עשייתן. גרע
עשה מן הקולים ומן
הגרדין דלעיל (דף ט).
דאף על פי שעושין אחרי כן
הצלית לגמרי לא חשבינן
ליה עשייתן משום דצעינן
תליה לשם מלאה: פסולין
שמה שמה ולא פסקן
עד שעשה כל הגדלים
וקשריהם ונמלאת עשין
צפסול דאין זה אלא חוט
אחד לקמיה כו': הו"ל
ל"ב קרנות בבת אחת.
שעשה ארבע כפלים
ארוכין כשיעור שתי צליות
ותוחצו ראשו צכנף זה
וראשו אחר צכנף זה וכפף
הראשין עד שהגיעו זה לזה
לאחצע ארכה: מאי לאו
קושר. עשה הגדיל צו וצו
ואחר כך פסק אלמלא
ונעשו שמים ואע"פ שפעשו
צפסול דכולה קודם שפסקה
חוט אחד הוא: בעינן

פרק ראשון

אי קביעי איהו בקינפות.^א
לא חשיב גג כיון דאין
גבוהין עשרה וצמניהם
אית ציה חדה לריעותא
דנקליטין אין לה גג
וגבוה עשרה וקינפות יש
לה גג ואע"פ שגבוהה
עשרה. אין הלכה כן
לדמרינן צוקף פירקין
(דף י"ט). אצ"י אשכחיה
לרצ יוסף דגני צכילת
חתנים צסוכה אמר כמאן
כר"א משמע דלא שרי
אלא צלא גג ואמר צפרק
הישן (לקמן דף כו). רצ
שרא ליה לרצ אחא צרדל
למיגני צכילת חתנים
צסוכה משום צקי כלומר
דמזעזע פטור מן הסוכה
משמע דהא לאו הכי
אסור צשיש לה גג או
כאיך לישנא דשמואל
צצוה עשרה ואלע"פ
שאין לה גג: עמרם
חסידיא רמא תבלתא
אפרזומא דאינשי ביתיה.

וכן רצ יהודה פרק
התכלת (מנחות דף מ.
ג). דקסצרי לילה זמן
צלית ולא מלות עשה
שהזמן גרמא הוא ונשים
חייבות כרצנן דפרק
התכלת (שם) לדמרי
הכל חייצין צלית נשים
ועצדים ור"ש פוטר
צנשים וכוותיה קי"ל
מדדחיק גמרא צריש
פרק שני דצנשים (דף
י"ח). לאוקומי תנאי
התם כולוהו כר' שמעון
דממעט כסות לילה
ומרבי כסות קומא ועוד
ד' יהודה צר אלעאי
פ' צמה מדליקין (שם)
ד' כה: (שם) שהיו
תלמידיהו מחצין ממונו
כנפי כסותן לדמרינן
ואינהו סבור גזרה
משום כסות לילה
ואיכא טעמא אחריתא
פ' התכלת (מנחות
מ:) ומדנקט האי
טעמא שמע מינה
דהוא עיקר ועוד צפרק
צמה מדליקין (שם
כו:) גבי האי דפרקי
דכי היכי דמרבי שאל
צגדים לענין טומאה
כרבי נמי לענין צלית
מאשר תכסה זה ומשני
דהוא מיצעי לרצות
כסות קומא ומייתי צרייתא
ד"ש שמע מינה דכן
הלכה וסתם צרייתא
דפ"ק דקדושין (דף לג:
שם) גבי מלות עשה
שהזמן גרמא דקתשי
צלית ועוד דרצנן דר"ש
מוקי פרק התכלת
(מנחות דף מ:) וראיתם
אחת לכדתניא וראיתם
זכרתם ראה מלוה זו
וזכור מלוה אחרת
הטלחה צה ואיו זו
קריאת שמע אלמא
קסצרי קריאת שמע
לחורייתא וקיימא לן
דקריאת שמע דרצנן
צפ' מי שמתו (צרכות
דף כ"ה). ומיניה מזה
אין ראיה דהא רצ
יהודה דאמר ק"ש
דרצנן ואשכחן דרמא
תכלתא לפרזומא
דאינשי צתיה דפרק
התכלת והוא דריש
כאיך תנא דדריש
וזכור מלוה אחרת
ואיו זו כלאים ועוד
יש ראיה מפרק שני
דצרכות (דף י"ד:
י"ז). דאמר רצ יוסף
כמה מעליה הא
שמעתי דצמערבא (אמרי'
לה) אמר^א מלות
צלית צלילה ומסיק
דאחצולי הוו מתחלי
וכיון דמתחלינן
גמרינן משמע מהא
דלילה

יא.

כא מ' פ"ה מהלכות
סוכה הלכה כג סמג
עשין מג טור ש"ע
ל"ח סי' מרכו סעיף
ג: כא ב מ' שם הלכה
זכ סמג שם טו"ש
ל"ח סי' מרכו סעיף
ז: עב ג מ' וסמג שם
טור ש"ע ל"ח סי' מרכו
סעיף א: עא ד מ' שם
טור ש"ע שם סעיף
ג: עב ד מ' שם הלכה
א ב סמג שם טו"ש
ל"ח סי' מרכו סעיף
א ב: עג ו מ' שם הלכה
זכ סמג שם טו"ש
ל"ח סי' מרכו סעיף
ז: עד ז מ' פ"ה מהלכות
צלית הלכה זכ סמג
עשין כו:

עין משפט

גר מצוה
סוכה הלכה כג סמג
עשין מג טור ש"ע
ל"ח סי' מרכו סעיף
ג: כא ב מ' שם הלכה
זכ סמג שם טו"ש
ל"ח סי' מרכו סעיף
ז: עב ג מ' וסמג שם
טור ש"ע ל"ח סי' מרכו
סעיף א: עא ד מ' שם
טור ש"ע שם סעיף
ג: עב ד מ' שם הלכה
א ב סמג שם טו"ש
ל"ח סי' מרכו סעיף
א ב: עג ו מ' שם הלכה
זכ סמג שם טו"ש
ל"ח סי' מרכו סעיף
ז: עד ז מ' פ"ה מהלכות
צלית הלכה זכ סמג
עשין כו:

רבינו הגנאל

לעומד בבית. דביט
אע"פ שאינה גבוהה
עשרה טפחים אסור
להוציא ראשו חוץ לחלון
ויקרא שם א' בית גמי
כדאית ביה י' טפחים
למה לי למימר אלא ש"מ
אפילו פחות מ' טפחים
כיון דקביעה אהלא
הוא דלא גרע מקינפות.
לישנא אחריתא אמר רב
יהודה אמר שמואל
מותר לישן בכילת חתנים
בסוכה לפי שאין לה גג
ואע"פ שגבוהה י' טפחים
מיתבי הישן בכילת
חתנים כו' ואסיקנא
נקליטין לגבי קינפות
לא קביעי נקליטין לגבי
כילה קביעי. דרש רבא
בר רב הונא מותר לישן
בכילה בסוכה ואע"פ
שיש לה גג ואע"פ שגבוהה
י' טפחים כמאן כו'
יהודה דאמר נוהגין
היינו שהיינו ישנים
תחת המטה בסוכה
כו' קסבר לא אתר אהלי
עראי ומבטלי אהלי
קבע לא שגא כילה
ולא שגא מטה לא
מבטלי אהלי קבע לא
מבטלי אהלי קבע לא
שגא כילה ולא שגא
מטה לא מבטלי סוכה:
הדלה עליה את הגפן
ואת הדרת אהלי קבע
או יוסף וקאמר הא
דתנן או שקצצן כשרה
אמר רב הונא וצריך
לנענע אחר שקצצן
כלו' צריך מעשה לשם
סוכה בסכך עצמה.
א"ל רב הונא שמואל
אומר צריך לנענע אף
על פי שחתכם אבל רב
מכשר אפילו בלא נענוע
אלא כיון שקצצו הוציאו
מתורת מחוברין דיו
כי הא דרב עמרם חסידיא
תלה ציצית בטלית בני
ביתו זה פי' בפרזומא
דאינשי ביתיה ותלים
קודם שחתך ראשי
החוטין ויפירי החוטין
זה מזה אתא לקמי' רב
חייא בר אשי א"ל הכי
אמר רב מפסיק ראשי
חוטין וכשריה ש"מ
מדקאמר רב גבי ציצית
פסיקתן זו היא עשייתן
כך ש"מ דגבי סוכה
קציצתן מן הקרקע של
גפן ושל דלעת ושל
קיסוס היא עשייתן.
ואקשינן על שמואל
מהא דתני ר' חייא הטיל
ציצית לבי קרנות
והחוטין מתחין מזה
הקון לזה הקון כמתחיות
חוטין במסכת ואח"כ
פיסק באמצע ונתפורו
הקרנות כשרין שנמצא
בכל קרן ציצית כמצותן
הנה בפסקה בלבד
[כשרין] דלא חשק
שלמה על ר"ח א) נראה
דל"ל דאי צמ נמי צלית
מה וכו'.

[3] עיין מהר"ם ומהרש"א בפ"י דברי החתום: [מ] ואין גבוהים י' מ' מ' לא חשיב גג כיון דאין גבוהים י' כ"ה בסי' א' גליון) וכונתו לומר כמהרש"א להוציא תיבות אלו מתחילת החתום ולגרוסן כאן: [ג] צ"ל אמרין (גליון):

עיה א מיי שס טושע
לא"ס סי יא סעף יג:

ליקוטי רש"י

עבר וליקוטי רש"י
הקס שהיו מרובין מעלין
ומנין אס מיעטן כשר ואין
ממעטין ביו"ט משום
שנות שדומה למתקן כלי
ומכשירו וחס עבר ומיעטין
פסול כדמפרש טעמא
ואילן דב"ע. רבנן ור'
אלעזר ז"ר זקוק (ע"ש
נהג"ה). י"פ. צננין
אז הולין וזה בעשיה וזה
בעשיה. מה זה ולא מן
העשוי אף זה ולא מן
העשוי. [לקמן לג.].

רבינו הגאון

בעינין מעשה אחר אלא
אמרין זה מעשה הוא
חשוב. ודחינן להאי
דחני ר' חייא כגון
שקישר ועשה מעשה
אחר שפסקו בביניהן והא
אתא לאשמעינן מהו
דהימא בעינין ענף נוטף
בשעת נתינת פתיל בכנף
הבגד וליכא דהוא מתוח
הוא ואינה ענף נוטף
קמ"ל דלא חיישי. ת"ש
תלאן ולא פיסק ראשי
חוטין שלהן פסול מאי
לאו פסול לעולם ומשני
רב פסולה עד שיפסיקו
ולוי תני פסולה לעולם
אמר רב מתנה בדידי הוה
עובדא ואמר שמואל
פסולה לעולם. ואע"ג
דמשני רב בהדלי' על
הגפן וכו' דשליפניהו
שלוף [ולא מנכרא]
עשיה דידהו ולפיכך
קתני פסולה כו' קי"ל
פסולה לעולם חדא דהא
לוי ושמואל פליגי עליה
דרב והם רבים לגביה
ותוב דהא עלתה ליה
בקושיא. ואתיין
לאוקמי שמעתא דרב
כתנאי. ר"ש בר'
[והוצדק] דא' עבר וליקט
ביו"ט הענפים של הדס
כגון שהיו ענביו מרובין
מעליו אע"פ דמיעטו
היום בפסילתו עומד
דילפינן לולב מסוכה
ת"ק דפסיל כשמואל ולוי
דכמים שמכשירין כרב
דאמר קציעתן זו היא
עשייתן. ודחינן לא
כ"ע והן ת"ק וחכמים
כולהו סבידא להו גבי
סוכה בעינין מעשה לשם
סוכה (דמובא) דק"ל
תעשה ולא מן העשוי
ולא אמרין קציעתן זו
היא עשייתן. אלא בהא
פליגי ת"ק סבר ילפינן
לולב מסוכה. כשם
דלגבי סוכה לא אמרין
קציעתן זו היא עשייתן
כך גבי לולב לא אמרין
לקיטתן זו היא עשייתן
וחכמים סברי הני מילי
סוכה אבל לולב אמרין
לקיטתן זו היא עשייתן.
איבעית אימא בהא
פליגי ת"ק סבר לולב
צריך אגד ואגודתו זו
היא עשייתו (א) וליף
לולב מסוכה וחכ"א
לולב אין צריך אגוד
ולקיטתו זה הוא עשייתו
וכפלוגתא דחני תנאי
חכמים דמכשירי אם
מיעטו כתיב דחני לולב
בין אגוד בין לא אגוד
כשר. ואוקימנא נמי
דהא דתניא סתמה לולב
מצוה לאוגרו לא אגוד
כשר כרבנן דמכשירי
כשאינו אגוד אבל מצוה
לאוגרו משום זה אלא
ואגודו ות"ק דחני עבר
וליקטו פסול כו' יהודה
דחני אגוד כשר שאינו

יא:

סוכה

פרק ראשון

סוכה

(א) [לקמן יב טו. לג.].
(ב) לקמן דף לג. ע"ש.
(ג) [לקמן דף ל: וש"נ].
(ד) עיין תוס' מנחות מ:
ד"ה בבב. (ה) [לקמן
פ"ב] מנחות כו. (ו) עיין
תוס' לקמן יג. ד"ה
מצות. (ז) [מזר ב:] שנת
קלג: מכלתא פרשת
שנת. (ח) פסחים דף סו.
(ט) שבת דף קלג.
(י) עירובין כו. (יא) לקמן
כו. (יב) [וכן כתבו מוס'
דה"י ד"ה אמר ועי'
מוס' ע"ז נט. ד"ה דלמז'
וכו'] (יג) דברים טז יג.
(יד) ויקרא כג לה. (טו) עיין
עוד תוס' עירובין טו:
ד"ה מה.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לוי ושמואל
אמר [ל] פסולין לעולם וכן
אמר: (ב) רש"י ד"ה
ואיבעית אימא וכו' דכ"ע
ילפי לולב:

גליון הש"ס

[מכתי' רש"י ד"ה כו
הגיגה וכו' אבל דגים
וכו' וכו' גידולי קרקע
נינהו. ע' גרס' פ"ג
דגילה בפירש"י דגס:
תוס' ד"ה וגידולי וכו'
דלגבי דבר היוצא מן
הקרקע ממש כגון
דיש וגידולין וכו'. ע'
שנת דף עג ע"ב תמוס'
ד"ה מפלך וכו']:

תורה אור השלם

(א) חג הסוכות תעשה
לך שבועת ימים
באספוד. [הכרם מו. ג]
ו[הקרקע] [הכרם מו. ג]
(ב) וקקחתם אגודת אזוב
ויקבצתם פדם אשר
בסוף והגעתם אל
המשקוף ואל שתי
המזוזות מן הדם אשר
בסוף ואתם לא תצאו
איש מפתח ביתו עד
פקד: [שמות יב. כב]
(ג) וקקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר
כפת תמרין וענף עץ
עבת [וערבי גחל
ושמחתם לפני יי'
אלהיכם שבועת ימים:
[ויקרא כג. ט]
(ד) עזי ומרת יי' ויהי לי
לשונעיה זה אלי ואגידו
אלהי אבי וארמקנהו:
[שמות כג. ט]
(ה) ואד יעלה מן הארץ
והשקה את כל פני
הארץ: [בראשית כ. ו]
(ו) למען ידעו דרתיכם
פי בספות הושבתי את
פני ישראל בהוציא
אותם מארץ מצרים
אני יי' אלהיכם:
[ויקרא כג. ט]

הגהות וצינונים

(א) ושמואל אמר פסולין
לעולם וכן אמר ליתא
ברוב הפוסים הישנים
ובכתי' וגרסו עד
שיפסקו לוי אמר
ולפינו תוקן ע"פ
מהרש"ל דפו"ר (שתיקן
ע"פ דפוס פיזור) אמנם
מדאיתא וכן א"ר מתנה
אמר שמואל משמע יותר
כתי' דפו"ר וכת"י

פסולין לעולם. כולו אמוראי וכולה שיטתא כשמואל ולא אמרין
קציעתן זו עשייתן וגבי סוכה כריך נענוע:
דשליפניהו ש"פוי. קנת קשה דהא מפרש טעמא צרייתא
משום תעשה ולא מן העשוי ו"ל אסמכתא צעלמא

הוא אי נמי הכא מייירי כשנפסח
ומעורה צקליפה ואין יכול להחיות
לה כי היתה דפ' העור והרוטב (חולין
דף קסו:) דלע"ג דחשיב כחלוש מ"מ
כיון דלא נקצ' לגמרי לא אמרין זו
היא עשייה: **דברי ר"ש בן**
יהוצדק. תנא היה ואפשר שזה הוא
הנוצר צממה מקומות צ"ס (א"ר יוחנן
משום ר"ש בן יהוצדק ואין זה הוא
דפרק זה צורר (סנהדרין דף קו.)
דקרנהו ריש לקיש רועי צקר ואמר
לכו ר' יוחנן אי קרינכו רועי לאן מאי
עצדנה לנו דלא הוה מהדר ליה
הכי אלא מוחה היה על כבוד רבו:
והכא במ"ףף לולב מסוכה
קמ"פ"ג. והא דאפילו
צעבר וליקטן ולא אפילו צליקטן
מערב י"ט דעני לאשמעינן אין
דחיוי אלא מנות כדאיתא דפרק לולב
הגזול (לקמן דף לג.) א"י משום דמע"ט
היה יכול לתקן לכתילה להמיר אגודו
ולחזור ולאגודו אי נמי כדפי' צקונטרס
לקמן דנקט פלוגתייהו צ"ט למימר
דבמר אגודיה^א פליגי דהא צ"ט לא
אגיד ליה: **לקיחה** לקיחה א'
י"פ. צריש קדושין (דף ג) ילפי'
קיחה קיחה משדה עפרון אצל הכא
לא ילפינן גזירה שוה דלקיחה:

מקיש סוכה לחגיגה. הכא
מיייתי קרא דחג הסוכות
תעשה לך^ב ולעיל (דף ט) דאסרינן
עלי סוכה משום דאיתקש לחגיגה
מיייתי קרא דחג הסוכות שבעת ימים
לה^ב: **וגידולו מן הארץ.** צריש
צבל מערבין (עירובין דף קו:) גבי
מעשר שני דכתיב ונתתה הכסף
צבקר וצבלן חשיב צממה גידולו מן
הארץ אצל צפ' השוכר את הפועלים
(צ"מ דף פט.) גבי דיש וצפ"ק דקדושין
(דף י.) גבי הענקה לא חשיב
צממה גידולי קרקע^ג דלגבי דבר
היוצא מן הקרקע ממש כגון דיש
וגידולין לאו יוצא מן הקרקע היא
אלא שהיא גדילה מן הקרקע^ג:
אי

כשר שאינו אגוד פסול^א מ"ט דרבי יהודה יליף לקיחה לקיחה מאגודת אזוב
כתיב התם^ב ולקחתם אגודת אזוב וכתיב הכא^ג ולקחתם לכם ביום הראשון
מה להלן באגודה אף כאן נמי באגודה ורבנן לקיחה מלקיחה לא ילפינן
כמאן אזלא הא דתניא לולב מצוה לאוגרו ואם לא אגודו כשר אי ר' יהודה
כי לא אגודו אמאי כשר אי רבנן אמאי מצוה לעולם רבנן היא ומשום
שנאמר^ד זה אלי ואנוהו^ה התנאה לפניו במצות: זה הכלל כל דבר
שמקבל טומאה כו': מה"מ אמר ריש לקיש אמר קרא^ו ואד יעלה מן הארץ
מה אד דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ אף סוכה דבר שאין
מקבל טומאה וגידולו מן הארץ הניחא למ"ד ענני כבוד היו אלא למ"ד סוכות
ממש עשו להם מאי איכא למימר דתניא^ז כי בסוכות הושבתי את בני
ישראל ענני כבוד היו דברי ר' אליעזר ר"ע אומר סוכות ממש עשו להם^ח הניחא
לר"א אלא לר"ע מאי איכא למימר כי אתא רב דימי א"ר יוחנן אמר קרא^ט חג
הסוכות תעשה לך מקיש סוכה לחגיגה מה חגיגה דבר שאינו מקבל טומאה
וגידולו מן הארץ אף סוכה דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ
אי

בעינין כנף בשעת פתי'. צענה שפוחלו שחולה צו הפחילים צעין
כנף אחד ולא שנים: לעולם. ואפילו מפסקן לשנים לאחר קישור
וקשיא לרב: וסיבך על גבן פסולת. ול"ג צרייתא אס היה סיבך
הרבה מהן או שקלנן: דשליפניהו ש"פוי. פשתן מן האילין עד שניתקן

ומתוך שאין קציעתן ניכרת כל כך
שוכצין ראשי פשימתן אלא האילין
לא היו עשיה מעלייה: מ"מ תלאן
ואח"כ פסק קשיא לרב. דמכשר:
כתנאי. אי אמרין קציעתן זו היא
עשייתן או לא: עבר וליקטן. ענני
ההדס דתן לקמן (ד' לג:) אס היו
ענני מרובין מעליו פסול דהוה
ליה מנומר ולא הדר הוא ואס
מיעטו כשר ואין ממעטין צ"ט
דמתקן מנא להכשיר את הפסול
וקמתי צרייתא עבר על דברי
חכמים שאמרו אין ממעטין צ"ט
ולקטן צ"ט פסול: פברוה. רצנן
דצי מדרשא דצענו למישמע מינה
דצלקיטתן זו היא גמר עשייתן
פליגי: דבול' ע"מא. תרוייהו הנך
תנאי סבירא להו: לולב צריך אגד.
לאגוד שלשה המינין כאחד ושייכא
זה עשייה: וי"פ. לולב מסוכה.
צננין אב מה מלינו צסוכה שיש זה
מעשה והקפידה תורה על העשוי
צפסול אף לולב כן: לא י"פ. לולב
מסוכה. לפסול זה את העשוי:
ואיבעית אימא. אס הוה סבירא
להו לתרוייהו לולב כריך אגד ושייכא
ציה עשיה דכולי עלמא (ג) דילפינן
לולב מסוכה למיפסל ולקטתן לאו
זו היא עשייתן: ר"ש פבר לולב
צריך אגד. לאגוד שלשה המינים
ושייכא ציה עשיה ועל כרחך מצעוד
יוס אגדו עס ענני וכו' לוקטו צ"ט
הוה ליה מן העשוי: לא י"פ. לולב
לא למדוה ואין אדם דן גזירה שוה
מעלמו^א אלא א"כ למדו מרבו ורבו
מרבו עד משה רבינו ושמואל^ב מקראות
הללו לא לדרוש גזירה שוה נכתבו:
ואנוהו התנאה לפניו במצות. סוכה
נאה לולב נאה צלית נאה^ג: ואד
יעלה מן הארץ. שמע מינה עננים
גידולי קרקע נינהו וסוכה מעננים
ילפינן שהיו זכר לענני כבוד הוא
כדכתיב כי צסוכות הושבתי
ומתרגמינן ארי צמטלות ענני: אין
מקב"ל טומאה. דלא נאמרה טומאה
אלא צכלים ואוכלין ומשקין ואלס וזה
אינו אחד מאלה: ענני כבוד היו.
סוכות שאמר הכתוב שהשיצם
צמדבר: סוכות ממש. מפני החמה
צשעת חנייתן היו עושים סוכות: מאי
איכא למימר. מי יאמר לנו שלא היו
מסוכות צכלים וצגדים ועורות: כי
חגיגה. כל צממה לרבי יוחנן גדולי
קרקע הן שמן הקרקע גדילים וניזונין
^א אצל דגים ומלח וכמהין ופטירות לאו
גידולי קרקע נינהו וגבי מעשר קרינן
לכו לצממות גידולי קרקע דלמר קרא
(דברים ד) ונתתה הכסף צכל אשר
תאזיה נפשך וגו' מה הפרט מפורש
פרי מפרי וגידולי קרקע וכו'. ומינהו
כיון דלא קמה מילתייהו^ב לרבי יוחנן
דהא פרכינן עלה אי מה חגיגה צעלי
חיים וכו' וילפינן טעמא מגרנך

ומיקצ' לא סמכינן עלה לאכשורי לסכך צעורות דנהי דגידולי הארץ חיקרי על שם שהארץ מגדלתן צמרעה ופרנסה אצל גידולים מן הארץ
לא חיקרי אלא דבר הנומה מן הקרקע ולא צממות דתניא צהשוכר את הפועלים (צ"מ ד' פט.) פועלים אוכלין צצבר שגידולו מן הארץ וגמר
מלח תחסום שור צדישו מה דיש מיוחד דבר שגידולו מן הארץ כו' יאל הסולב והמחנך והמגנן אלמלא לאו גידולין מן הארץ קרי לכו תנא:
פסולת

(דק"ס): [בתי"כ איתא ר"א אומר סוכת ממש היו ור"ש אומר ענני כבוד הין] (גליון: [ג] צ"ל שמואל
דק"ס) או שצ"ל דשמואל (באה"מ): [ד] צ"ל מילתיה (יעב"ץ): [ה] בתוס' הראש' דבתי' דאגדיה: [ו] נדצ"ל
אמרי וכוונת הבי"ח להגיה דפו"ר. עיין אות א:

חשק שלמה על ר"ח (א) אולי צ"ל ולכן לא אמרין דלקיטתן וכו' עשייתן.

זה הכלל [כל דבר] שאינו מקבל כו'. פירוש אליבא דר' אליעזר דאמר הא דכתיב

כי בסוכות הושבתי אותם סוכות ענני כבוד היו בעינין סוכה כעין אותם הסוכות מה ענני כבוד שהן עולים מן
הקרקע ואין מקבלים טומאה כדכתיב ואד יעלה מן הארץ הנה הענן שהוא גדולי קרקע ואינו (ככלי) המקבל
טומאה אף סוכה כמו כן בעינין שפיר. אלא לר' עקיבא. דאמר סוכות ממש היו מנא ליה דבר שגידולו מן הארץ
ואינו מקבל טומאה. ואתיין לפרושא מהאי קרא מדכתיב חג הסוכות (המצות). ופשטינן חג דכתיב הכא
בהמה